

PROGRAMACIÓ

DEPARTAMENT DE FILOSOFIA

FILOSOFIA 1 BATXILLERAT 25-26

PROFESSORA PILAR FABÓN GASCÓ

INDEX

INTRODUCCIO	2-3
1 COMPETÈNCIES	4-13
2 SABERS BÀSICS	13-17
3 METODOLOGIA DIDÀCTICA	17-19
4 SITUACIONS D'APRENTATGE	19-24
5 AVALUACIÓ	24-25
6 ATENCIÓ A LA DIVERSITAT	26
6 PROGRAMACIÓ D'AULA	27-41

INTRODUCIÓ

Al llarg de la història, la filosofia ha plantejat i ha donat resposta, des d'un punt de vista crític i radical, a moltes qüestions relacionades amb l'existència i l'experiència humana, al temps que, com a activitat intel·lectual, ha anat creant una manera pròpia de reflexionar. L'estudi de la filosofia i de la seva història ens apropa a la comprensió d'aquestes qüestions, dels seus canvis i les seves vicissituds, i alhora, a través dels models teòrics que ens ofereix, facilita l'adquisició de les habilitats del pensar filosòfic.

Com a matèria comuna de batxillerat, la filosofia hauria de col·laborar en la formació general de l'alumnat, proporcionant-li conceptes, tècniques i

estratègies perquè pugui avançar en l'adquisició de nous coneixements i augmentar la seva responsabilitat i autonomia. Però, a més d'aquesta funció de caràcter genèric, la filosofia hauria de facilitar l'adquisició d'una visió integrada dels diferents sabers, creant un espai de reflexió sobre temes globals que equilibri la tendència cap a l'especialització del currículum. A la vegada, hauria d'ajudar a l'anàlisi, valoració crítica dels canvis del nostre temps, així com de les seves implicacions morals i polítiques. En aquest sentit, hauria de ser un recurs perquè l'alumnat assolís una comprensió racional del món on viu i consolidés la seva maduresa com a persona i ciutadà.

Des d'aquest punt de vista, l'educació filosòfica en el batxillerat hauria de proporcionar a l'alumnat:

- Un bagatge de conceptes que li permeti organitzar els coneixements que va adquirint al llarg dels estudis i de la pròpia experiència.
- Les raons que donen suport als sabers, les creences, els fins, els valors i les accions humanes.
- Els grans models d'anàlisi filosòfica del coneixement, la realitat, l'ésser humà, l'acció i la societat, elaborats al llarg de la història.
- Els recursos per a la pràctica de la reflexió, l'argumentació crítica, la creença i la valoració racional i l'acció responsable.
- Promoure entre els alumnes i les alumnes l'obertura a nous coneixements, l'esperit crític i la racionalitat com a actituds favorables a l'hora de construir les pròpies opinions i prendre decisions individuals i col·lectives.
- Crear l'espai i el clima adient per fer de la reflexió filosòfica una experiència de l'autonomia i la crítica personals.

L'educació filosòfica en el batxillerat inclou també procediments a través dels quals l'alumnat ha de millorar la seva capacitat d'interpretar problemes teòrics i d'expressar raonadament les seves opinions, i un conjunt de valors, normes i actituds favorables a la reflexió, la racionalitat, el respecte crític i el diàleg.

Així doncs, al ser un currículum obert i flexible, he optat per dedicar el primer curs a fer una anàlisi conceptual dels temes que tracta la filosofia, treballant la seva dimensió històrica en el segon curs de l'etapa del batxillerat.

1. COMPETÈNCIES

1.1. Competència específica 1.

Identificar problemes i formular preguntes relacionades amb l'existència dels éssers humans i la seua capacitat de raonar i actuar, des de l'especificitat i radicalitat de la perspectiva filosòfica.

1.1.1. Descripció de la competència 1.

La sorpresa i la curiositat que desperten en l'ésser humà el fet mateix d'existir i la seua capacitat de raonar són el punt de partida de la reflexió filosòfica. D'aquesta manera naixen les preguntes sobre el concernent a l'ésser humà en tots els seus àmbits d'actuació, així com el reconeixement dels problemes que l'existència i la convivència plantegen.

L'etapa de l'adolescència es caracteritza pel qüestionament de tot allò que es presenta com a donat o establert. És per això un moment idoni per a començar a desplegar les capacitats reflexives de manera conscient i anar adquirint el bagatge que formarà la base i essència de comportaments futurs. Per aqueixa raó, cal integrar en la formació filosòfica totes aquelles qüestions rellevants que permeten la configuració crítica de la personalitat en totes les seues facetes. En aquest procés de construcció de la identitat, l'alumnat ha de ser capaç d'identificar les qüestions i formular les preguntes que resulten rellevants per al seu creixement com a persona autònoma i lliure.

A aquest procés s'ha d'unir una reflexió crítica sustentada en la tradició cultural i filosòfica que els dote amb les eines necessàries per al desplegament de les seues capacitats dialèctiques, reflexives i creadores. A través d'aquest creixement intel·lectual i humà, l'alumnat desenvolupa un criteri rigorós propi que li permet tant interactuar amb l'entorn, com adquirir una base sòlida de coneixements amb una postura argumental clara.

En definitiva, aquesta competència contribueix al fet que l'alumnat siga capaç de concebre el coneixement com un saber integrat, estructurat en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes necessaris per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència. Tot això potencia el desenvolupament de la competència clau personal social i d'aprendre a aprendre, així com la competència ciutadana.

1.2. Competència específica 2.

Utilitzar criteris de cerca, selecció i anàlisi d'informació referida a qüestions filosòfiques des d'una actitud reflexiva, autònoma, rigorosa i creativa.

1.2.1. Descripció de la competència 2.

La selecció i tractament de la informació són fonamentals per al desenvolupament del coneixement i encara més per al del coneixement filosòfic. És per això que tindre clars els criteris que cal usar en una cerca rigorosa i rellevant d'informació, tant de manera tradicional com en l'entorn digital actual, és bàsic per a portar a terme qualsevol tipus d'investigació, filosòfica o no, de manera correcta.

La cerca d'informació ha de basar-se en unes estratègies adequades per a la selecció de fonts orals, escrites o audiovisuals, tant de l'àmbit específic de la Filosofia com d'altres àmbits de la creativitat humana. Una selecció que ha de completar-se amb una avaluació rigorosa de la informació a fi de diferenciar allò que és vàlid del que no ho és.

Tota la informació ha de ser sotmesa a una anàlisi crítica que permeti una interpretació no esbiaixada i alhora posar al descobert els elements que componen el problema filosòfic. Tot això és el que després possibilita l'explicació detallada dels coneixements adquirits.

Aquest tractament de la informació serveix perquè l'alumnat, per mitjà de l'anàlisi tant de fonts escrites com orals específiques de la Filosofia i d'altres camps del pensament, reflexioni,

amb autonomia i rigor, sobre les diferents propostes filosòfiques que permeten interpretar i comunicar de manera creativa, lluny de la rigidesa de les lectures imposades.

Aquesta competència contribueix tant al desenvolupament de la competència digital com al de la competència personal, social i d'aprendre a aprendre perquè consolida les destreses en la utilització de les fonts d'informació per a adquirir nous coneixements, desenvolupa les competències tecnològiques i requereix d'una reflexió ètica sobre el seu funcionament i ús.

1.1. Competència específica 3.

Practicar el diàleg i debat filosòfics de manera rigorosa, crítica i assertiva, utilitzant de forma adequada els diferents tipus d'argumentació i detectant els usos fal·laços, dogmàtics i esbiaixats en la defensa d'opinions i hipòtesis.

1.1.1. Descripció de la competència 3.

L'ús del diàleg gaudeix d'una llarga tradició i té una indubtable preeminència com a mètode de reflexió filosòfica i com a referent essencial de l'exercici de la ciutadania democràtica. A més, el diàleg no és només una de les característiques essencials dels models polítics que considerem més ben fonamentats, sinó també un element essencial per a l'avanç del coneixement en qualsevol camp. La construcció de l'espai públic, la reflexió política, la discussió moral o el progrés de les ciències requereixen d'un ús solvent i fiable del discurs. És per això que aquesta és una de les competències més rellevants d'entre aquelles que permeten afirmar que la Filosofia constitueix una autèntica educació cívica.

La mateixa lògica del diàleg implica la comprensió de la realitat que ens envolta mitjançant l'ús precís dels conceptes; la construcció d'arguments vertaders i ajustats al cas; la capacitat de defensar aquests arguments de manera assertiva i respectuosa; i l'escolta activa dels arguments aliens. A més, a través del diàleg filosòfic, s'incideix en l'exigència de rigor racional, es promou l'aprenentatge actiu i significatiu, l'ensenyament per indagació o descobriment i la formació al llarg de la vida. En general, la pràctica del diàleg integra constructivament els elements de la incertesa i de la crítica, permetent descobrir, a partir d'aquests, plantejaments nous.

Qualsevol acte comunicatiu rigorós i eficaç en qualsevol àmbit, siga aquest acadèmic o no, requereix del coneixement i ús dels diferents procediments d'argumentació. A més, la capacitat de distingir entre arguments vertaders o fal·laços contribueix a desenvolupar la capacitat de jutjar de l'alumnat i promou la seua autonomia moral, que passa, en qualsevol cas, per poder argumentar la seua posició ètica front al món i el que li succeeix. D'això es desprén la comprensió que un ús fal·laç o esbiaixat dels arguments condueix a opinions i creences dogmàtiques que, amb aparença de veritat, perverteixen l'espai públic com a espai per al debat i el converteixen en escenari de lluites que responen a interessos particulars que res tenen a veure amb el coneixement.

L'àmbit apropiat, per excel·lència, per a l'ensenyament i aprenentatge dels procediments d'argumentació és la Filosofia, encara que la capacitat d'argumentar correctament siga una competència clarament transversal. És en ella on es tracten de manera substantiva i problematitzada els fonaments, condicions, normes, tipus, propietats i límits de l'argumentació, tant formal com informal.

L'objectiu és que l'alumnat aprenga a produir i reconèixer arguments lògicament i retòricament correctes i ben fundats, així com a detectar fal·làcies, biaixos i prejudicis en diferents entorns comunicatius. El món actual brinda múltiples exemples d'argumentacions fal·laces i esbiaixades que, en cas de no ser detectades i tractades de manera adequada, poden portar a engany. El treball a través de l'anàlisi de l'actualitat des de la perspectiva de l'argumentació correcta ofereix un ampli camp en el qual observar la necessitat d'un ús rigorós de l'argumentació per a contribuir a la millora del coneixement i a la construcció d'una societat diversa, pacífica i justa.

El diàleg es constitueix així en eina fonamental per a l'exercici actiu i democràtic de la ciutadania. Aquesta competència contribueix al desplegament de la competència ciutadana i de la competència personal, social i d'aprendre a aprendre ja que enforteix la capacitat de l'alumnat d'assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte a les altres persones, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg afermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i combatre els discursos d'odi. A més, la pràctica del diàleg i l'argumentació estan relacionades de manera directa amb el desenvolupament de la competència clau en comunicació lingüística.

1.2. Competència específica 4.

Visibilitzar, denunciar i combatre les desigualtats, estereotips i exclusions propis del sistema patriarcal incloent una mirada de gènere en l'anàlisi de les diferents teories i qüestions filosòfiques.

1.2.1. Descripció de la competència 4.

Adoptar la perspectiva de gènere davant els diferents plantejaments filosòfics implica centrar-se en les desigualtats entre dones i homes i en l'anàlisi dels rols i les relacions de gènere. Els estudis de gènere de l'antropologia, la sociologia, la política i l'economia feministes, de la mà de la geografia i la història, han fet grans aportacions en aquest sentit.

En els diferents àmbits de coneixement, aquesta perspectiva és doblement necessària. D'una banda, perquè la desigualtat de gènere és un problema social i global. D'una altra banda, perquè els continguts de les diferents disciplines acadèmiques estan molt marcats per les desigualtats de gènere.

Incloure la perspectiva de gènere permet a l'alumnat detectar, denunciar i compensar l'absència femenina i de persones amb identitats de gènere diverses en els materials objecte d'anàlisi i també ampliar la mirada i qüestionar el coneixement androcèntric que perpetua les desigualtats i les discriminacions que comporta el sistema patriarcal. Alhora, possibilita qüestionar els rols i estereotips que es troben en la base de les desigualtats, introduir mirades interseccionals i reformular el coneixement per a donar valor a les pràctiques domèstiques i de les cures, entre altres. En conseqüència, les propostes que es plantegen impliquen canvis transversals en el llenguatge i les imatges i el reconeixement de les dones com a subjecte històric.

Aquesta competència atorga a l'alumnat la capacitat de valorar i respectar la diferència i la igualtat de drets i oportunitats entre els sexes i a rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre dones i homes i a les persones amb altres identitats de gènere. És per això que contribueix de manera directa al desenvolupament de la competència ciutadana tant com de la competència personal, social i d'aprendre a aprendre.

1.3. Competència específica 5.

Identificar i analitzar problemes ètics i polítics des d'una perspectiva interseccional i elaborar propostes transformadores de la realitat d'acord amb els principis d'una societat igualitària i inclusiva.

1.3.1. Descripció de la competència 5.

L'activitat filosòfica comprén la capacitat d'identificar problemes i formular preguntes i d'argumentar i debatre de manera rigorosa, la reflexió autònoma, l'anàlisi crítica sobre la legitimitat de les idees rebudes i assumides acríticament en el procés de socialització i, en conseqüència, la capacitat per a identificar i analitzar els problemes ètics i polítics en el si de la convivència social.

La identificació i detecció dels problemes ètics i polítics ha d'anar acompanyada per una anàlisi rigorosa que es constituïska en palanca de transformació social. Aqueixa anàlisi ha de permetre identificar les diferents violències, sobretot l'estructural i la cultural, que pel fet de ser menys evidents que la directa, en moltes ocasions passen desapercebudes com a causa o origen dels problemes polítics i ètics, i les relacions de poder de les quals formen part. També possibilita que l'alumnat avanci des de les posicions dels col·lectius, institucions i persones implicades en els problemes esmentats, a la identificació i comprensió dels interessos i necessitats que subjauen a les diferents posicions. Tot això comporta la presa de consciència de les diverses desigualtats que travessen a les persones: gènere, pobresa, pertinença a col·lectius minoritaris, diversitat funcional o altres. Les desigualtats estan en el nucli de la majoria dels problemes ètics i polítics tant de la nostra societat, com de l'àmbit internacional. La comprensió i atenció a les causes, el seu abast i les seues conseqüències en els problemes analitzats, permeten la revisió i autorevisió de les perspectives reduccionistes, etnocèntriques i patriarcals. Perspectives que espoden trobar tant en les diferents teories ètiques i polítiques, com en les idees dominants i en les postures de l'alumnat. En definitiva, aquesta presa de consciència facilita la proposta de solucions més igualitàries, inclusives i que atenen la diversitat en tots els seus vessants.

Abordar l'anàlisi dels problemes ètics i polítics des d'una perspectiva interseccional facilita aportar propostes transformadores de les diferents realitats socials, d'acord amb els principis que conformen societats igualitàries, justes i inclusives. Aquesta perspectiva possibilita que es revisen, a més de les relacions de poder que col·loquen a persones i grups en diferents posicions que condicionen les seues oportunitats, els privilegis de les persones que se sustenten sobre l'opressió d'unes altres.

Aquesta competència promou la capacitat de l'alumnat d'assumir amb responsabilitat els seus deures i els seus drets ciutadans, practicar la cooperació i la solidaritat entre les persones i els grups, exercitar-se en el diàleg reforçant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica. Contribueix, així, al desplegament de la competència ciutadana. També al desenvolupament de la competència personal, social i d'aprendre a aprendre ja que ensenya a valorar i respectar la diferència i la igualtat de drets i oportunitats entre els sexes i a rebutjar els estereotips que comporten discriminació.

1.4. Competència específica 6.

- 1.2.2. Analitzar amb actitud crítica, constructiva, oberta i respectuosa els conflictes humans, de manera que es contemple la pluralitat d'idees, creences i emocions que intervenen en els mateixos i proposar una resolució dialogada i pacífica.

Descripció de la competència 6.

Les relacions humanes sovint es presenten en forma de conflicte. Això, en comptes de veure-ho com un problema, s'ha d'entendre com una propietat inherent a les relacions humanes. Aquesta és la raó per la qual qualsevol de les qüestions plantejades sobre el sentit de l'existència o, especialment, dels problemes ètics, polítics o estètics té forma de dilema.

Es tracta doncs de mostrar una actitud oberta davant qualsevol de les opcions presentades i, posant-se en el lloc de les persones que les plantegen, sotmetre-les a crítica a fi de trobar punts de trobada que conduïsquen a solucions dialogades i pacífiques. No obstant això, cal tindre present que aquesta pluralitat d'opcions i plantejaments està conformada per un conjunt d'idees, creences, emocions i relacions de poder que ha de ser contemplat des d'aquesta perspectiva amb la finalitat de donar la millor resposta a les necessitats que estan a la base del conflicte i per a poder passar així de les posicions enfrontades a la resolució des de la cultura de la pau.

Són el diàleg, i tot el necessari per a establir-lo, els mitjans per a proporcionar a l'alumnat una educació basada en la resolució pacífica dels conflictes i preparar-lo per a exercir una ciutadania democràtica, crítica i pacífica. Educar en i per a la pau requereix una cultura en què les relacions són horitzontals, hi ha espai per al diàleg i la participació i els conflictes s'afronten treballant-los amb la voluntat de resoldre'ls de manera justa. No és només un rebuig a la violència

i a la cultura bèl·lica, sinó que implica la defensa de la justícia social i la dignitat humana. Requereix del treball de continguts i competències que permeten desaprendre la guerra per a construir la pau i també entendre el caràcter transformador dels conflictes no violents i conèixer models de convivència pacífics.

D'aquesta manera es contribueix a enfortir les capacitats afectives en l'àmbit personal i en les relacions interpersonals, a rebutjar tota mena de violència, prejudicis i comportaments sexistes i a solucionar pacíficament els conflictes. Tot això col·labora en el desplegament de la competència ciutadana i de la competència personal, social i d'aprendre a aprendre. Finalment, l'anàlisi dels conflictes que la realitat planteja

posa a l'alumnat en situació d'observar i entendre la pluralitat d'idees, situacions, cultures i creences que configuren el teixit social i el porta a reforçar el desenvolupament de la competència en consciència i expressió culturals.

1.3. Competència específica 7.

Analitzar críticament i qüestionar la legitimitat de les idees, valors i concepcions del món canòniques i donar visibilitat a aquelles que no s'han atés.

1.3.1. Descripció de la competència 7.

La filosofia consisteix a pensar sobre els nostres pensaments, és a dir, en la reflexió i l'anàlisi crítica a propòsit dels sistemes de creences, idees i opinions que tenim totes les persones sobre la vida, els costums, les relacions sexuals, les identitats, el llenguatge o les realitats del món. Gran part d'aquestes concepcions o sistemes de creences i valors s'accepta de manera acrítica durant el procés de socialització.

L'anàlisi crítica de les idees i sistemes de creença heretats possibilita el seu qüestionament i la capacitat de distingir entre allò que es presenta com a normal, sense una fonamentació rigorosa, i allò que és legítim. La utilitat de la Filosofia s'entén a través de la mateixa activitat filosòfica, que impulsa l'alumnat a qüestionar les seues idees, valors i creences i, alhora, passar d'una concepció ingènua, inconscient i poc lúcida dels assumptes vitals a una més conscient, crítica i lúcida. Aquesta activitat filosòfica permet l'alumnat o bé justificar, si és possible, les idees que ha acceptat ingènuament, o bé abandonar les creences que se li presenten com a irracionals i sense justificació. A més, promou la consciència del caràcter obert dels límits del que es pot o no es pot demostrar. Posa també de manifest la inconsistència i incompletesa de les idees i creences rebudes. Identificar les inconsistències permet denunciar-les i combatre-les i, alhora, propiciar que es visibilitzen unes altres concepcions, idees o creences considerades irracionals, secundàries o absurdes pel pensament dominant. El conjunt d'estratègies que el patriarcat ha fet servir per a impedir l'accés de les dones al poder, la violència institucional o les barreres que dificulten ser ciutadana o ciutadà de ple dret són alguns d'aquests temes.

En definitiva, l'alumnat no es limita a repetir el que escolta o li diuen que és correcte o vertader, sinó que és capaç de justificar les seues idees, de criticar les que li semblen incorrectes i, en conseqüència, d'abandonar aquelles que se li presenten sense cap justificació perquè es basen en prejudicis, privilegis o relacions de poder desiguals.

Aquesta competència contribueix a rebutjar els prejudicis de qualsevol classe i a consolidar una actitud respectuosa, oberta, justa i compromesa amb la igualtat i la no discriminació de les persones. Tot això suposa el desenvolupament de la competència clau personal, social i d'aprendre a aprendre, així com de la competència ciutadana. A més, el fet que el treball es produïska a partir de l'estudi i reflexió sobre diferents visions de la realitat i concepcions del món porta de manera necessària a la comprensió de la gran riquesa i diversitat de l'experiència humana i promou el desplegament de la competència en consciència i expressió culturals.

1.4. Competència específica 8.

Identificar la diversitat de manifestacions artístiques, valorar-les com a motor del pensament crític i combatre els prejudicis culturals sobre aquestes.

1.4.1. Descripció de la competència 8.

La creació artística és inherent a l'ésser humà com a expressió d'emocions, no sols individuals sinó també col·lectives, a través dels processos creatius que la defineixen.

En tot procés de creació s'assumeix una certa individualitat i subjectivitat, acompanyades de les influències del bagatge cultural acumulat per part de qui crea. D'ací la gran diversitat que s'observa en els processos creatius i manifestacions artístiques que l'ésser humà és capaç de desenvolupar. A més, a hores d'ara, tant els processos com les seues manifestacions estan condicionats per la pregnància dels mitjans audiovisuals. En aquest sentit la revolució tecnològica està canviant la producció artística i la relació de l'art amb la societat.

Aquesta diversitat artística va més enllà d'allò que ens ve donat com a art des de la tradició i abasta les diferents manifestacions de la creativitat humana. Històricament s'ha atorgat valor a unes creacions front a d'altres en funció dels prejudicis predominants en cada època. És a causa de la

Filosofia generar una actitud reflexiva i crítica sobre el que es considera o no art i perquè, com succeeix amb la dicotomia entre art i artesanía, així com davant els prejudicis culturals assumits per la creació artística i els que aquesta perpetua.

La creació artística és en si mateixa un motor del pensament crític, amb caràcter transformador i vocació de canvi. En aquest vessant transformador i revolucionari l'art ha sigut, al llarg de la història, via d'expressió de reivindicacions de tota mena: polítiques, socials i de gènere, entre altres. La Filosofia analitza el fenomen artístic també en aquest sentit.

Aquesta competència contribueix a desenvolupar en l'alumnat la capacitat d'apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació, d'aquesta manera potencia el desplegament de la competència en consciència i expressió cultural. A més, l'anàlisi crítica, la consideració de l'art com a instància de reflexió i transformació social i la valoració de la diversitat de l'humà, potencien la competència ciutadana.

2 SABERS BÀSICS

Les preguntes que la filosofia planteja connecten de manera natural amb algunes de les preocupacions fonamentals de l'alumnat d'aquesta matèria. L'adolescència és una etapa en la qual es comença a definir la pròpia posició en el món a partir d'un distanciament de tot allò en què sempre s'ha confiat de manera acrítica. És per això que les preguntes més habituals giren al voltant de tres eixos: jo, el món que habite i la relació amb les altres persones.

Aquestes preguntes configuren els grans interessos existencials i filosòfics de l'alumnat de l'etapa. Així pot dir-se que aquesta inquietud es tradueix en quatre problemes bàsics: ser persona i entendre les conseqüències que d'això es desprenen; ser una persona que mira i intenta comprendre el món; ser una persona que es relaciona amb les altres; i, finalment, ser una persona activa que interactua i transforma el seu entorn.

L'estructura de l'organització dels sabers bàsics que es presenta a continuació es correspon amb l'agrupació en cinc dimensions dels objectius de l'Agenda 2030, ja que aquestes donen resposta a les exigències plantejades per les huit competències específiques de la matèria i, alhora, estan d'acord amb les preocupacions que marquen el desenvolupament personal de l'alumnat. Els desafiaments als quals s'ha d'enfrontar l'alumnat

en el món actual són els reptes per al segle XXI que els objectius de desenvolupament sostenible plantegen: l'acceptació i el maneig de la incertesa; l'ús responsable, crític i ètic de la tecnologia; la valoració de la diversitat personal i cultural; la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament; el compromís ciutadà i la resolució dialogada de conflictes; el consum responsable; i el respecte del medi ambient; entre altres. L'organització dels sabers bàsics a partir dels cinc eixos que ordenen els objectius de desenvolupament sostenible permet relacionar la reflexió filosòfica de manera directa amb aquests desafiaments.

El primer bloc tracta de la persona, de les preguntes filosòfiques que l'acompanyen desde l'origen, del tipus de coneixement que es desprén d'aquestes, de què significa ésser humà i de la dificultat de definir la identitat.

El segon es refereix a la manera de conèixer el món i actuar en aquest, així com a les eines dialèctiques i argumentatives més adequades per a establir intercanvis comunicatius respectuosos i crítics.

En el tercer bloc s'inclouen el diàleg com a eina fonamental de la reflexió filosòfica, la necessitat de reflexionar sobre l'acció individual i la forma en què aquesta acció es relaciona amb el poder.

Finalment, el quart bloc es dirigeix bàsicament a la convivència, especialment a la cultura de la pau i la no-violència. També als deures i drets essencials per a la construcció d'una societat justa i inclusiva i una ciutadania global, conscient, democràtica, responsable i proactiva. La prosperitat no s'entén en un món de desigualtats i injustícies, i per això la comprensió de l'abasti complexitat de les discriminacions i injustícies, la lluita contra aquestes i el compromís amb la seua erradicació i amb la transformació social i política són els eixos d'aquesta dimensió. A més, s'aborda l'impacte de l'ésser humà en el planeta, les implicacions de la pròpia conducta en l'entorn, les conseqüències globals de l'acció individual, la necessitat d'evolucionar cap a una relació equilibrada amb el planeta a partir del consum responsable o de l'ús sostenible de la tecnologia. De la mateixa manera es planteja la reflexió ètica de les conseqüències de la relació que s'estableix amb el planeta.

Aquesta organització dels sabers bàsics recull les preguntes metafísiques, epistemològiques, antropològiques, polítiques, estètiques o ètiques fonamentals que han sigut el contingut de reflexió de les disciplines pròpies de la filosofia. Enfrontar-se a les preguntes per l'ésser, la realitat,

l'ésser humà, el coneixement i els seus límits, el raonament correcte, el bé, el deure, l'acció correcta, el poder, o la bellesa que la filosofia planteja, és fonamental per a poder abordar els desafiaments del món actual.

Bloc 1. Persona.

- Especificitat del saber filosòfic i els seus mètodes
- Origen i evolució de la filosofia occidental
- Filosofia mare de totes les ciències
- L'ésser humà com a problema filosòfic
- Antropologia filosòfica: cultura, etnocentrisme, relativisme cultural i decolonització

El problema de la identitat personal. Identitat digital, intel·ligència artificial i transhumanisme -

El problema del determinisme. Necessitat, atzar i llibertat

Bloc 2. Realitat i coneixement.

- Aparença i realitat
- Coneixement
- Com coneixem
- L'origen del coneixement
- El límits del coneixement
- Teories sobre la veritat
- Possibilitat i continguts del saber metafísic
- Lògica: el raonament i l'argumentació formal i informal

- El problema del coneixement i la veritat
- La desinformació i el fenomen de la post-veritat
- El saber científic i la filosofia de la ciència

Bloc 3. Participació, acció i creació. Política

L'ésser humà com a ésser social i polític.

- Legalitat i legitimitat
- El fonament de l'organització social i del poder polític
- La reflexió filosòfica al voltant de la democràcia
- Ideals, utopies i distopies. Els moviments socials i polítics.

Ètica.

- Per què som morals?
- Som lliures?
- Tipus d'ètiques
- Problemes i conflictes morals. Els dilemes
- El marc ètic del diàleg. Estètica
- El problema de l'art i la bellesa
- El paper polític de l'art

Bloc 4. Pau, prosperitat i planeta.

- Teories ètiques i els reptes del desenvolupament sostenible
- Interseccionalitat de les desigualtats i les discriminacions
- Guerra i terrorisme. Violències: directa, cultural i estructural
- Drets humans
- Feminisme, feminismes i perspectiva de gènere en la filosofia
- Consum responsable, tecnologia i entorn natural

3.METODOLOGIA DIDÀCTICA

Si considerem l'aprenentatge com un procés social i personal que l'alumne/a construeix en relacionar-se de forma activa amb les persones i amb la cultura, és fàcil de comprendre la importància que tenen en l'aprenentatge la interacció social i el llenguatge. Per això, convé que el *diàleg*, el *debat* i la *confrontació d'idees* i d'*hipòtesis* constitueixin un element important en la pràctica dins l'aula.

La progressiva consolidació del pensament abstracte permet que *la investigació com a mètode de treball* adopti procediments i formulacions conceptuals més properes als models científics. Per això, *l'aplicació del mètode científic* haurà de tenir una rellevància especial en el batxillerat, i caldrà potenciar les tècniques d'indagació i investigació. Convé *revisar la nostra feina constantment*, contrastant els bons i dolents resultats de la pràctica docent, l'aula és un espai adient per a realitzar una anàlisi crítica de la idoneïtat dels mitjans didàctics, de la temporalització, del grau d'assoliment, etc.

El progrés científic i tecnològic de la societat en què vivim reclama una *diversificació dels mitjans didàctics* que s'utilitzen a classe, convé introduir en l'aula les TIC. L'acció docent ha d'aprofitar les variades i suggerents possibilitats que ofereixen aquests mitjans per enriquir, afavorir i motivar l'aprenentatge. Així, l'alternança constant entre discussió, lectura, sedimentació-exemplificació i aplicació han de ser una garantia per fer d'aquesta matèria una assignatura atractiva i rica en matisos i possibilitats.

Una opció metodològica mixta, subministrant materials teòrics i pràctics, sense renunciar a transmetre coneixements bàsics i defugint de

l'erudició, em permetran aprofundir més en les habilitats i estratègies d'aprenentatge, deixant portes obertes a la curiositat i a la inquietud intel·lectual. Per això començaré els blocs temàtics amb unes *activitats prèvies* que suscitin reflexions i posicionaments davant de temes filosòfics que veuran al llarg del saber treballat..

En la metodologia volem buscar l'equilibri de les quatre grans macroestratègies: *escoltar, parlar, llegir i escriure*. Treballar perquè l'alumne/a sigui autosuficient en l'adquisició dels continguts bàsics, fent que el paper del professor ha de ser actiu indirectament: desvetllant inquietuds, proposant investigacions, redreçant malentesos, etc.

Els **principis didàctics** podem resumir-los en:

- Aclarir què han d'aprendre els alumnes, presentar d'una manera global i entenedora els continguts generals del bloc temàtic i els objectius que es pretenen aconseguir.
- Esbrinar què en saben per experiència pròpia, quines inquietuds tenen, presentar activitats prèvies que connectin el tema amb les idees i els coneixements previs de l'alumnat.
- Discernir què saben col·lectivament i individualment.
- A partir dels anteriors punts proposar tasques per tal d'assolir els objectius: explicacions, lectures, treballs en grup, resolució de problemes, debats, cafés filosòfics, dilemes morals, contemplació estètica...
- Comprovar si s'han assolit els coneixements que desitjàvem (els *exercicis el més variats possibles* ens donaran informació).
- Oferir vies d'ampliació .
- Aprofitar les noves tecnologies (TIC) per engrescar l'alumnat en la feina acadèmica.

Tot l'alumnat ha de tenir el llibre de text, el departament ha triat **FILOSOFIA** de l'editorial Diálogo , l'edició en valencià per La mirada global i respectuosa amb totes les cultures des d'una perspectiva crítica, la perspectiva de gènere que presenta promovent-ne la igualtat, el llenguatge inclusiu, la presència equitativa de dones i homes en els diferents àmbits, l'eliminació de barreres d'accés i de comunicació, la diversitat i riquesa de materials, per trobar lo lliure d'estereotips sexistes o discriminatoris.

Els alumnes disposaran d'una llista de lectures. S'efectuarà un control de les lectures obligatòries, oral o escrit. Aquestes lectures són obligatòries per tots els alumnes i la nota es reflectirà en l'avaluació trimestral corresponent, sobre un 10%. Considerem que la lectura és a hores d'ara una tasca abandonada per molts alumnes i d'aquesta forma potenciem un hàbit que cada cop es va perdent en detriment dels entreteniments i jocs informàtics.

Finalment, recordar als alumnes que poden realitzar treballs voluntaris, sempre escrits, de temes i problemes que el professor suggereixi a classe, com ampliació i/o aprofundiment dels temes tractats al llarg de les unitat

4 SITUACIONS D'APRENTATGE.

En una matèria que pretén vincular la reflexió filosòfica de l'alumnat als problemes actuals del món i promoure el compromís actiu amb la transformació de la realitat, les situacions d'aprenentatge recomanables transcendeixen els espais del centre i es desenvolupen també en entorns naturals i urbans. Així mateix, involucren no sols professorat i alumnat, sinó també a tota la comunitat educativa.

Són desitjables totes aquelles situacions que desenvolupen en l'alumnat la capacitat de fer-se preguntes sobre tot allò que envolta l'ésser humà a través del prisma de l'especificitat i radicalitat de la filosofia. També és adequat exercitar-se en processos com la cerca, selecció i anàlisi d'informació amb rigor, autonomia i creativitat per a generar l'hàbit del treball intel·lectual personal.

El disseny de situacions que visibilitzen la diversitat d'idees no ateses en el pensament occidental per prejudicis de diversa índole promou el desenvolupament de l'actitud crítica i del treball rigorós.

És fonamental que estimulen la reflexió, el pensament divergent i l'esperit crític mitjançant la pràctica freqüent del diàleg i el debat. És clau l'organització de debats a l'aula a partir d'experiències o notícies d'actualitat que permeten més d'una postura i que poden relacionar-se fàcilment amb els conflictes i situacions quotidianes de l'alumnat. Amb el debat, a més, es fomenta la discrepància, el dubte i la legitimitat de les opcions minoritàries. És útil, també, el treball amb dilemes morals.

Al fil dels debats, dilemes i discussions plantejats, és important anar mostrant a l'alumnat el tipus d'argumentacions que de manera espontània fan servir i la manera de centrar els arguments en els temes plantejats evitant distraccions i fal·làcies.

La capacitat de diàleg i el tracte respectuós a la resta de participants s'exerciten fent ús d'un llenguatge inclusiu i igualitari en totes les situacions que impliquen acords i treball en grup com, per exemple, debats sobre notícies d'actualitat, experiències i successos, contingut de textos presentats en formats convencional i multimodal i de produccions audiovisuals documentals i de ficció, o durant les rutines del treball cooperatiu.

Així mateix, han d'impulsar aprenentatges valuosos i significatius. D'una banda, faciliten la comprensió i progressiva assimilació dels sabers de la humanitat, i, d'una altra banda, promouen l'aprenentatge significatiu amb exemples i models vinculats als interessos de l'alumnat, a propostes d'accions i serveis rellevants per a millorar l'entorn més pròxim i la societat en general, i a l'anàlisi de la seua relació amb dispositius digitals, internet i les xarxes socials. En aquest sentit cal destacar que el joc i les diverses manifestacions de l'expressió artística contribueixen a fer més significatius els processos d'aprenentatge.

Garantir l'accés de tot l'alumnat a instal·lacions i materials del centre i activitats i sabers, així com la seua participació acadèmicament i emocionalment satisfactòria en l'experiència escolar són reptes ineludibles del sistema educatiu i de totes les persones involucrades en el seu funcionament. Per això, la detecció i eliminació de barreres de tota mena i l'aplicació dels principis del disseny universal d'aprenentatge al llarg del procés educatiu són requisits imprescindibles.

Les situacions d'aprenentatge en què intervenen metodologies actives com el treball cooperatiu o el basat en reptes, tasques i projectes, entre altres, fomenten l'autonomia i la responsabilitat de l'alumnat, perquè li ofereixen la possibilitat de gestionar el seu temps, decidir entre diferents propostes de treball, resoldre els desafiaments i problemes de diverses formes i triar la manera de demostrar els seus aprenentatges. També, són molt adequades les iniciatives que impliquen la relació d'alumnat de diferents edats, ja que estimulen la responsabilitat individual i col·lectiva i, a més, propicien l'adquisició de valors democràtics essencials com la solidaritat i el sentit del bé comú.

El benestar emocional és premissa indiscutible per a l'èxit de l'aprenentatge i de la convivència, i un factor que el condiciona és la capacitat d'expressar emocions i sentiments propis i d'identificar i comprendre els aliens. Diàlegs, debats, produccions textuais orals i escrites, anàlisis de situacions lúdiques i de convivència, i especialment d'aquelles en què l'alumnat no veu satisfetes les seues expectatives, exerciten l'expressió d'emocions, opinions i posicionaments, promouen l'autoregulació emocional i reforcen el respecte, la tolerància i l'empatia.

La resolució dialogada dels conflictes sorgits en la convivència diària amb companyes i companys, professorat i personal no docent, en tots els espais educatius de dins i fora del centre i en les xarxes socials, i l'aplicació de sistemes de mediació faciliten la convivència i promouen la cultura de la pau i la no-violència.

La interiorització dels valors democràtics i de la universalitat dels drets humans i la dignitat de la persona es promou mitjançant el coneixement, discussió i debat de les situacions que suposen discriminacions en àmbits locals, nacionals i internacionals. La investigació i estudi de personatges rellevants històrics i actuals que han transcendit per la denúncia d'experiències personals o pel seu compromís amb la transformació social ajuden l'alumnat a descobrir la necessitat i l'abast de l'acció individual front a les injustícies globals i a adquirir models de referència en el camí del seu desenvolupament moral. També són interessants les iniciatives que susciten la implicació en la millora de la societat a partir de la presa de consciència de les necessitats existents en l'entorn pròxim.

La implicació reflexiva i activa en accions que celebren els drets humans i de la infància i els valors democràtics facilita la identificació i apreciació d'aquests, igual que les visites a institucions, la comparació del gaudi dels drets humans en diferents societats i la investigació i reflexió a propòsit de conceptes clau lligats als principis i sistemes democràtics. El compromís del sistema educatiu amb la construcció d'una ciutadania global, responsable i conscient del seu potencial transformador implica el reconeixement de la diversitat com a font d'aprenentatge i enriquiment personal. Reconeixement que promouen la convivència inclusiva diària a l'aula i el centre, l'observació de costums, procedències i llengües familiars de companyes i companys de classe, la investigació i comparació de diferents realitats polítiques en el món i les seues conseqüències en la vida de les persones, i les accions i projectes de centre de caràcter acadèmic, festiu o lúdic que celebren la multiculturalitat.

La lluita contra les injustícies i la promoció d'una convivència democràtica basada en els drets humans és un dels elements fonamentals que apareix la competència ciutadana. Al mateix temps, en la competència personal, social i d'aprendre a aprendre s'assenyala la necessitat de

contribuir al benestar de les persones, desenvolupant habilitats per a la cura, d'expressar empatia i d'abordar els conflictes en un context integrador i de suport. D'acord amb tot això, es proposen situacions d'aprenentatge enfocades a la detecció, denúncia i atenció de les situacions d'injustícia, especialment de l'assetjament escolar. També, a propòsit de l'anàlisi de conflictes històrics i actuals i de les migracions de milions de persones provocades per catàstrofes naturals, guerres, fam o pobresa, es convida a la formulació de propostes d'actuacions. La comparació de la situació dels drets en diferents parts del món propicia la identificació de les persones més vulnerables.

Així mateix, en el marc de la lluita contra les injustícies i de l'emergència derivada de les dramàtiques dades estadístiques, es revela com a prioritària la promoció de la igualtat entre dones i homes. S'ha de prestar especial atenció, entre altres, a l'ús del llenguatge i dels espais del centre, a la participació equilibrada de les i els adolescents en totes les activitats, a les aportacions de les dones als sabers de la humanitat, a la presència d'estereotips en llibres, cançons, anuncis publicitaris, produccions audiovisuals, missatges dels mitjans de comunicació, al tractament visual del cos de dones i homes en l'art, pintura, escultura, cinema, o al tractament de les dones en l'esport i en els models de bellesa. De manera explícita, es pot treballar l'educació afectivosexual, el llenguatge igualitari, la diversitat familiar, sexual i de gènere, la violència masclista, la ciberviolència i els abusos sexuals en tallers oberts, en la mesura que siga possible, a la participació d'altres membres de la comunitat educativa i local, i proposar projectes col·laboratius que estimulen la construcció de personalitats autònomes i lliures de prejudicis i estereotips socials.

És necessari posar el focus sobre aquelles situacions i col·lectius invisibilitzats mitjançant l'anàlisi crítica de materials didàctics, missatges publicitaris i informacions dels mitjans de comunicació i xarxes socials i amb metodologies que requereixen la investigació social i condueixen al disseny i realització de campanyes de visibilització en el centre i en la localitat.

L'Agenda 2030 també contempla l'objectiu prioritari de combatre el canvi climàtic i és per això recomanable plantejar situacions d'aprenentatge que impulsen la interiorització de la perspectiva sostenible.

A més de contribuir a la consolidació d'hàbits de vida sostenibles com la conservació i la cura del material, equipament i infraestructures del centre, la selecció de residus de l'aula per al reciclatge i el consum racional de l'aigua i de l'electricitat, les situacions d'aprenentatge han de transcendir l'espai pròxim i quotidià i fomentar la comprensió de l'abast de les accions humanes en el planeta.

Es promou la participació en campanyes per a planificar i aplicar de manera col·lectiva accions innovadores que fomenten la sostenibilitat, com, per exemple, canvis en els espais de la ciutat per a facilitar la mobilitat de les persones o el disseny d'itineraris segurs i sostenibles per a escolars, i la col·laboració amb ONG, associacions i institucions compromeses amb causes mediambientals i socials. Són especialment recomanables les metodologies que vinculen les dimensions de servei i aprenentatge, ja que impulsen el compromís real amb la societat.

Les tecnologies de la informació i comunicació poden amplificar l'impacte de tota mena d'accions, i l'ús de xarxes i recursos com el podcast, la ràdio i la televisió en línia escolar són especialment eficaces per a difondre missatges de sensibilització, implicar la resta de la comunitat educativa i promoure compromisos i aliances institucionals.

A més de les situacions d'aprenentatge convé tindre en compte les situacions que faciliten l'avaluació competencial. La mateixa dinàmica de les aules ofereix múltiples escenaris per a observar l'evolució de l'alumnat i valorar l'adquisició de les competències. Es tracta de situacions com les que es generen en la convivència diària amb companyes i companys del centre, professorat i personal no docent, i també durant l'elaboració de textos senzills en format analògic o digital, en les exposicions orals i en els debats o tertúlies. Resulta especialment útil l'anàlisi de materials didàctics, anuncis i llenguatge publicitari, videojocs, produccions audiovisuals i xarxes socials.

Així mateix, l'elaboració individual i col·lectiva de produccions textuais convencionals o multimodals en què s'utilitzen conceptes clau del currículum i que impliquen els processos de síntesis, reformulació, anàlisi i investigació faciliten la comprovació de l'adquisició d'aquests.

És especialment rellevant el treball que es desenvolupa de manera col·lectiva, bé siga treball en equip, debats, exposicions orals, discussió de propostes o altres situacions i activitats perquè permet que entren en joc molts dels aspectes que es valoren en les diferents competències específiques.

5 AVALUACIÓ

L'avaluació, com a procés de recollida d'informació que ha de permetre formular judicis de valor, és un instrument bàsic per promocionar cada alumne/a al màxim de les seves possibilitats i per optimitzar la pràctica del professorat a l'aula. L'avaluació mai no pot perdre el seu caràcter

d'instrument d'orientació.

L'avaluació de l'alumnat ha de ser *contínua, individualitzada i integradora*, i a la pràctica ha de travessar les fases d'avaluació inicial, formativa i sumativa.

L'avaluació contínua posa l'accent en el procés maduratiu de l'alumne/a, mai l'avaluació pot basar-se només en una prova ni ser puntual. Valorem les diferents activitats que realitza l'alumnat, disposem de pautes clares d'observació i seguim el seu procés d'aprenentatge.

L'avaluació individualitzada té en compte la situació inicial de l'alumnat, les seues possibilitats, el seu esforç realitzat i els resultats que ha obtingut. Com que l'alumnat és divers, també fem avaluació individualitzada quan diversifiquem les activitats d'avaluació (prova escrita, un treball en equip, una exposició oral, ..) o quan diversifiquem els criteris d'avaluació i planifiquem situacions diferents per valorar l'assoliment d'un mateix objectiu.

L'avaluació integradora posa l'accent en el desenvolupament de les capacitats generals i en els processos de pensament complexe, més que en coneixements aïllats. Més interès per la maduració de l'alumnat als àmbits conceptual, procedimental i actitudinal. Fem avaluació integradora quan avaluem competències i no tant continguts de coneixement.

Criteris per a l'avaluació.

El departament estableix com a criteri d'avaluació **90%** per a la prova escrita individualitzada, y **10%** en seguiment del treball en l'aula i actituds crítiques i dialogants. En aquesta prova apareixen treballs investigats en casa com la desinformació, preguntes de un documental d'antropologia, aportacions a foros colectius... No extracta simplement de repetició de continguts repetitius.

A l'alumnat se li facilitaran les competències que s'espera aconseguixi a llarg de cada prova individualitzada: Identificar problemes i formular preguntes relacionades amb l'existència dels éssers humans i la seua capacitat de raonar i actuar, des de l'especificitat i radicalitat de la perspectiva filosòfica, diferenciar els problemes específicament filosòfics dels que no ho són i explicar les seues característiques i el seu abast, utilitzar criteris de cerca i selecció d'informació fiables, comparant diferents fonts, analitzar de manera crítica la informació trobada per a comprovar la seua veracitat, exposar de manera rigorosa i autònoma el resultat de la cerca dels temes treballats al aula definir de forma rigorosa els conceptes propis de l'assignatura.

Donada l'experiència de l'any passat on més que en un àmbit d'estudi riguros i lliurement triat per l'alumnat amb un compromís de esforç i treball, ens vam trobar en una espècie d'infantilització de l'ensenyament amb alumnat amb un nivell massa elevat d'absentisme en algunes ocasions amb justificacions poc fonamentades, alumnat que pasaba las classes canviant tecles d'ordinadors, omplien de boletes de papers caputxes d'uns altres companys, amagant estoigs en les finestres, contestant de manera inadequada al professorat, ús totaament abusi del mòbil ... Després d'escoltar

al claustre de l'institut , el departament ha decidit tristement penalitzar aquestos comportament fins a un punt o dos la nota de l'avaluació

En les respostes a les proves d'avaluació, l'alumnat haurà de mostrar coherència en allò que diu, sentit crític i racionalitat en els plantejaments.

També haurà de demostrar capacitats d'anàlisi, síntesi i de relacionar.

Les proves, mínim dos per trimestre seran sumatives.

Per a poder fer mitjana en les diferents proves és necessari traure una nota superior a (4)

Cas de que en una avaluació o trimestre la nota sigui inferior a quatre (4), l'alumne haurà de recuperar-la a finals de curs.

Donat que uns de les competències fonamentals de l'assignatura és formar individus crítics i democràtics estarà penalitzat pillar a l'alumnat copiant, perdre el seu dret a l'avaluació continua i anirà directament a la prova final.

En cas de suspendre l'assignatura l'alumnat recuperarà l'any que bé els continguts importants de la matèria ,en dos parts diferenciades segons les dates proposades pel centre.

La nota de recuperació no podrà superar el cinc

5 ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

El departament està sempre en contacte amb el departament d'orientació i segueix les pautes que puntualment i des de l'inici de curs elabora sobre l'alumant amb necessitats educatives

6 PROGRAMACIÓ D'AULA

SEQÜÈNCIA 1: QUÈ ÉS FILOSOFIA?

SEQÜÈNCIES SABERS BÀSICS	SITUACIONS D'APRENTATGE PREVISTES	ACTIVITATS D'APRENTATGE EN EL LLIBRE DE TEXT	CAPACITATS AVALUADES	CRITERIS D'AVUACIÓ
1. QUÈ ÉS FILOSOFIA? QUÈ ÉS FILOSOFAR? Pensar per nosaltres mateixos Pensar de forma radical	1) Què és filosofia? Què és filosofar?	Activitats prèvies: discussió oral en classe amb preguntes prèvies Participació espontània	Comprensió, traure conclusions, anàlisi	1.1, 1.2, 1.3, 3.4, 3.1,
2. QUÈ POT FER LA FILOSOFIA PER TU? Aprendre a preguntar Aprendre a dialogar	2) Què pot fer la filosofia per tu?	Activitats prèvies: respondre a qüestions referides a textos proposats (individual o en grup, oralment o per escrit)	Comprensió, crítica, traure conclusions, anàlisi, treball en equip	1.1, 1.2, 1.3, 3.4
3. DIVISIÓ DE LA FILOSOFIA 4. ORIGEN I EVOLUCIÓ DE LA FILOSOFIA OCCIDENTAL Més enllà d'Occident?	3) Naixement i evolució de la filosofia	Activitats amb article enllaçat, document audiovisual o recurs sonor relacionat per a la reflexió oral o per escrit, individual, en grup o a l'aula	Comprensió, traure conclusions, anàlisi, crítica, producció pròpia	1.1, 1.2, 1.3, 2.2,
Del mite al logos De Grècia a l'actualitat La filosofia, mare de totes les	4) Què queda de la filosofia?	Comentaris de text : Teogonia d'Hesíode	Síntesi, anàlisi, comprensió, cohesió i coherència, traure conclusions, crítica,	1.2, 1.3, 3.2, 3.3, 3.4,

ciències			producció pròpia	
5. QUÈ QUEDA DE LA FILOSOFIA?				
La filosofia al marge de les ciències. El bon viure		Debat : mites avui en dia. Els reigs mags	Síntesi, anàlisi, comprensió, cohesió i coherència, traure conclusions, crítica, producció pròpia, selecció, formació logicocientífica	1.2, 1.3, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, 3.4, 3.5
Filosofia com a guarda i intèrpret de la racionalitat				
Denúncia del relativisme argumentatiu		Treballs de recerca d'ampliació: mites en altres cultures	Selecció, crítica, comprensió, reconeixement de valors ètics i socials	2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3
Defensa de la capacitat crítica i del pensament lliure				
La filosofia a l'ajuda de les ciències		Activitats finals: visionat cosmos de Carl Sagan	Participació oral	8.3, 6.1, 7.1, 3.1, 4.1

Temporització	Espais, materials i recursos	Criteris de qualificació
1a avaluació 12 de setembre – 7 d'octubre (11 sessions)	Espais: aula, aula d'informàtica, espais lliures Materials: llibre de text, ordinadors o tauletes, projector d'aula	Sabers bàsics: proves escrites/activitats individuals: 70%
Elecció d'activitats per a atendre la inclusió	Instruments d'avaluació previstos	Habilitats o destreses: treballs d'equip, capacitat de diàleg, argumentació, ús de la informació: 20%
Suport educatiu: Altes capacitats: Dificultats d'aprenentatge:	Taules de valoració: comentari de text, debat, reflexió escrita, i participació a l'aula	Actitud: tolerància, respecte, reconeixement, interès, participació i gust

Atenció a la diversitat:		pel treball: 10%
--------------------------	--	------------------

SEQÜÈNCIA 2: LA REFLEXIÓ FILOSÒFICA SOBRE L'ÉSSER HUMÀ

SEQÜÈNCIES SABERS BÀSICS	SITUACIONS D'APRENTATGE PREVISTES	ACTIVITATS D'APRENTATGE EN EL LLIBRE DE TEXT	CAPACITATS AVALUADES	CRITERIS D'AVUACIÓ
1. INTRODUCCIÓ	1) D'on venim?	Activitats prèvies: discussió oral en classe	Comprensió, traure conclusions, anàlisi	1.1, 1.2, 1.3, 3.4, 3.1,
2. D'ON VENIM? La teoria de l'evolució i les seues implicacions filosòfiques Antropogènesi i mites sobre <i>l'Homo sapiens</i> Què és l'antropogènesi? Mites sobre l'evolució biològica humana: antropocentrisme	2) Qui som? 3) On anem? 4) On volem anar?	Participació espontània Activitats prèvies: respondre a qüestions referides a textos proposats (individual o en grup, oralment o per escrit)	Comprensió, crítica, traure conclusions, anàlisi, treball en equip	1.1, 1.2, 3.1, 1.3, 3.4
3. QUI SOM? ESPECIFICITAT NATURAL I CONDICIONANTS HISTÒRICS CULTURALS Distingir naturalesa i cultura Etnocentrisme Racisme Androcentrisme: masclisme, homofòbia i LGTIfòbia		Activitats amb article enllaçat, document audiovisual o recurs sonor relacionat per a la reflexió oral o per escrit, individual, en grup o a l'aula	Comprensió, traure conclusions, anàlisi, crítica, producció pròpia	1.1, 1.2, 1.3, 3.2, 3.3, 4.1, 7.1, 5.1

Filosofia i condició social: la discriminació de les dones en la història de la filosofia		Comentaris de text	Síntesi, anàlisi, comprensió, cohesió i coherència, traure conclusions, crítica, producció pròpia	1.2, 1.3, 3.2, 3.3, 3.4,
La discriminació per raó d'ètnia, gènere i classe social		Debat Etnocentrisme-Relativisme	Síntesi, anàlisi, comprensió, cohesió coherència, traure conclusions, crítica producció pròpia, selecció, formació logicocientífica	1.2, 1.3, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, 3.4, 3.5, 6.1, 7.1
Discriminació de les dones en la història de la filosofia		Treballs de recerca	Selecció, crítica, comprensió	3.1, 3.2, 3.3, 1.3, 4.1,
4- QUI SOM? APORTACIONS DES DE LA PSICOLOGIA I LA FILOSOFIA DE LA MENT				
Estructura psicosomàtica de la personalitat: sensibilitat, emotivitat, desitjos i volició		Activitat de reflexió: visionat del quadre de Gauguin : D'on venim? Què som? On anem?	Anàlisi, crítica, traure conclusions	1.1, 1.2, 1.3, 3.1, 3.2, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 7.2, 7.3
Consciència i llenguatge. El problema de la identitat personal				
5- CAP A ON ANEM?				
El problema ment-cos. Què estudia la filosofia de la ment?		Debat: transhumanisme si o no?	Comprensió, traure conclusions, anàlisi, crítica, producció pròpia, negociació	1.2, 1.3, 3.2, 5.2, 3.3, 6.1, 7.1,
Intel·ligència artificial: una màquina pot ser humana?				
La intel·ligència humana				
Intel·ligència artificial i les seues possibilitats.		Dissertació: Futur de l'esser humà	Síntesi, anàlisi, comprensió, cohesió coherència, selecció, traure	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 5.1, 6.1,
6- CONCLUSIONS				

De l'ésser humà al transhumanisme On volem anar? Els objectius del desenvolupament sostenible			conclusions, crítica, producció pròpia	6.2, 7.1, 7.2, 7.3
--	--	--	--	--------------------

Temporització	Espais, materials i recursos	Criteris de qualificació
1a avaluació: 10 d'octubre – 10 de novembre: 11 sessions	Espais: aula, porxada Materials: llibre de text, ordinadors o tauletes, projector d'aula, espais lliures	Sabers bàsics: proves escrites/activitats individuals: 70% Habilitats o destreses: treballs d'equip, capacitat de diàleg, argumentació, resiliència, ús de la informació: 20% Actitud: tolerància, respecte, reconeixement, interès, participació i gust pel treball: 10%
Elecció d'activitats per a atendre la inclusió	Instrumentes d'avaluació previstos	
Suport educatiu: Altes capacitats: Dificultats d'aprenentatge: Atenció a la diversitat:	Taules de valoració: comentari de text, debat, reflexió escrita, i participació a l'aula	

SEQÜÈNCIA 3: EL RAONAMENT I L'ARGUMENTACIÓ

SEQÜÈNCIES SABERS BÀSICS	SITUACIONS D'APRENENTATGE PREVISTES	ACTIVITATS D'APRENENTATGE EN EL LLIBRE DE TEXT	CAPACITATS AVALUADES	CRITERIS D'AVALUACIÓ
-----------------------------	---	---	----------------------	-------------------------

1- L'ÉSSER HUMÀ COM A ANIMAL PARLANT Parlen els lloros? Llenguatge i pensament	1) Per què un llenguatge lògic?	Activitats inicials: participació oral Lectura Logicomix	Reflexió, participació, traure conclusions	2.1, 2.2, 3.2,
Per què de vegades no ens serveix el llenguatge natural?	2) Com utilitzar la lògica?	Activitat de reflexió curta individual Conectar la racionalitat amb la irracionalitat de la guerra	Comprensió, anàlisi, reflexió, traure conclusions	1.2, 1.3, 2.2, 2.3
2- QUÈ ÉS LA LòGICA? Per què cal ser lògics? Què estudia la lògica?	3) Hi ha un tipus de pensament correcte?	Activitat: posar exemples fotos Gervasio Sanchez	Producció pròpia, reflexió	3.2, 2.3,
3- LA LòGICA PROPOSICIONAL Què és una proposició? Proposicions atòmiques i moleculars Els connectors i la seua formalització L'ús de parèntesis Aprenent a fer taules de veritat	4) Ens enganyen o ens enganyem?	Exercicis lògics	Reflexió, traure conclusions	3.2
4- EL CàLCUL DE DEDUCCIÓ NATURAL Què és i per a què serveix? Components d'un càlcul de deducció natural Regles bàsiques Regles derivades Regles pràctiques per al càlcul		Argumentacions i justificacions	Comprensió, anàlisi, reflexió, traure conclusions	1.2, 2.2, 3.2
		Passatemps lògics per a reflexionar	Comprensió, anàlisi, reflexió, traure conclusions	1.2, 2.2, 3.2
		Exercicis de formalització, taules de veritat, deduccions	Comprensió	3.1, 3.2
5- EL PENSAMENT LATERAL 6- ORATÒRIA, RETÒRICA I DIALÈCTICA		Activitats finals: audió podcast " el juego de los detectives"	Síntesi, reflexió, producció pròpia	1.1, 1.2, 1.3, 2.2, 2.3, 3.3

7- FAL·LÀCIES I PARADOXES				
Fal·làcies formals				
Fal·làcies informals				
Paradoxes				

Temporització	Espais, materials i recursos	Criteris de qualificació
1a avaluació 11 de novembre – 2 de desembre 10 sessions	Espais: aula Materials: llibre de text, mòbils o tauletes, projector d'aula	Sabers bàsics: proves escrites/activitats individuals: 70%
Elecció d'activitats per a atendre la inclusió	Instruments d'avaluació previstos	Habilitats o destreses: treballs d'equip, capacitat de diàleg, argumentació, resiliència, ús de la informació: 20%
Suport educatiu: Altes capacitats: Dificultats d'aprenentatge: Atenció a la diversitat:	Taules de valoració: comentari de text, debat, reflexió escrita, i participació a l'aula	Actitud: tolerància, respecte, reconeixement, interès, participació i gust pel treball: 10%

SEQÜÈNCIA 4: EL PROBLEMA DEL CONEIXEMENT

SEQÜÈNCIES SABERS BÀSICS	SITUACIONS D'APRENENTATGE PREVISTES	ACTIVITATS D'APRENENTATGE EN EL LLIBRE DE TEXT	CAPACITATS AVALUADES	CRITERIS D'AVUACIÓ
1- SABER I CONÉIXER	1) Saber i conéixer	Text i resposta a qüestions:	Reflexió, participació, traure conclusions	1.1, 1.3, 3.1
2- PODEM CONÉIXER LA REALITAT?		activitat prèvia		
3- COM CONEIXEM?	2) És possible el coneixement?	Activitats amb article enllaçat,	Comprensió, anàlisi, reflexió, traure conclusions	3.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3,
4- L'ORIGEN DEL CONEIXEMENT		document audiovisual o recurs sonor relacionat per a la reflexió		
Postures empiristes	3) Quin és l'origen del coneixement?	oral o per escrit, individual, en grup o a l'aula		
Postures racionalistes				
La postura idealista	4) Com sabem si una proposició és verdadera?	Comentaris de text	Síntesi, anàlisi, comprensió, cohesió i coherència, traure conclusions, crítica, producció pròpia	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3,
transcendental				
La postura de la neurobiologia				
5- FACTORS QUE PODEN ALTERAR EL CONEIXEMENT RACIONAL				
6- ELS LÍMITS DEL CONEIXEMENT		Debat : la importància de la veritat	Síntesi, anàlisi, comprensió, cohesió i coherència, traure conclusions, crítica, producció pròpia, selecció, formació logicocientífica	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3, 4.3
Dogmatisme				
Escepticisme				
Relativisme				
Criticisme				
Irracionalisme		Diàleg per parelles: veritat si, veritat no	Comprensió, anàlisi, reflexió, traure conclusions	2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.3
7- TEORIES DE LA VERITAT				

Veritat com autoritat		Activitat de reflexió: respondre a qüestions	Comprensió, traure conclusions, anàlisi, crítica, producció pròpia	1.1, 1.2, 1.3, 2.2, 2.3, 3.3, 4.1 3.2, 2.2
Veritat com a correspondència		Quadres conceptuais	Comprensió, síntesi, selecció	
Veritat com a evidència				
Veritat com a coherència				
El perspectivisme		Activitats finals: debat “ la posveritat”	Participació, treball equip, reconeixement de valors estètics, reconeixement valors ètics	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 7.1, 8.1,
La teoria pragmàtica de la veritat				
Veritat com a consens				
La negació de la veritat				
La postveritat				

Temporització	Espais, materials i recursos	Criteris de qualificació
2a avaluació 5 de desembre – 24 de gener 11 sessions	Espais: aula Materials: llibre de text, mòbils o tauletes, projector d'aula	Sabers bàsics: proves escrites/activitats individuals: 70%
Elecció d'activitats per a atendre la inclusió	Instruments d'avaluació previstos	Habilitats o destreses: treballs d'equip, capacitat de diàleg, argumentació
Suport educatiu: Altes capacitats: Dificultats d'aprenentatge: Atenció a la diversitat:	Taules de valoració: comentari de text, debat, reflexió escrita, i participació a l'aula	resiliència, ús de la informació: 20% Actitud: tolerància, respecte, reconeixement, interès, participació i gust pel treball: 10%

SEQÜÈNCIA 5: EL SABER CIENTÍFIC

SEQÜÈNCIES SABERS BÀSICS	SITUACIONS D'APRENTATGE E PREVISTES	ACTIVITATS D'APRENTATGE EN EL LLIBRE DE TEXT	CAPACITATS AVALUADES	CRITERIS D'AVALUACIÓ
1a PART: FILOSOFIA DE LA CIÈNCIA Introducció 1. EL MÈTODE CIENTÍFIC El mètode deductiu El mètode inductiu El mètode hipoteticodeductiu El mètode de les ciències socials Contra el mètode (científic) 2. EL PROBLEMA DE LA DEMARCACIÓ: QUÈ ÉS CIÈNCIA I QUÈ NO HO ÉS Criteri verificacionista de significat El falsacionisme de Popper Les pseudociències 3. EL PROBLEMA DEL TEMPS EN LA CIÈNCIA	1) La ciència és el seu mètode?	Activitats prèvies: vídeo i reflexió oral, participació	Participació, traure conclusions, anàlisi	1.1, 1.3
	2) Com distingir la ciència de la pseudociència?	Activitats prèvies: respondre a qüestions referides a textos proposats (individual o en grup, oralment o per escrit)	Comprensió, crítica, traure conclusions, anàlisi, treball en equip	1.1, 1.2, 1.3, 3.1, 3.2
	3) Per què no coneixes dones científiques?	Comentaris de text : Semmelweis	Síntesi, anàlisi, comprensió, cohesió i coherència, traure conclusions, crítica, producció pròpia	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3
	4) Progrés tecnològic és el mateix que progrés humà?	Activitat de reflexió: respondre a qüestions	Comprensió, anàlisi, traure conclusions	1.3, 2.2, 3.3
		Debat : Ètica en la ciència.	Síntesi, anàlisi, comprensió, cohesió i coherència, traure conclusions, crítica, producció pròpia, selecció,	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3, 4.3, 6.1, 7.1

4. LES DONES I LA CIÈNCIA: SHESCIENCE 2a PART: LA TECNOLOGIA 5. L'ÉSSER HUMÀ I LA TÈCNICA 6. LA TECNOLOGIA Què és la tecnologia Desenvolupament històric de la tecnologia 7. CRÍTQUES AL PROGRÉS TECNOLÒGIC			formació logicocientífica	
		Treballs de recerca (<i>big data</i> busqueda d'articles de la premsa escrita)	Selecció, crítica, comprensió, reconeixement de valors ètics i socials	2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3, 6.1, 7.1

Temporització	Espais, materials i recursos	Criteris de qualificació
2a avaluació 25 de gener – 16 de febrer 11 sessions	Espais: aula, aula d'informàtica Materials: llibre de text, ordinadors o tauletes, projector d'aula	Sabers bàsics: proves escrites/activitats individuals: 75% Habilitats o destreses: treballs d'equip, capacitat de diàleg, argumentació, resiliència, ús de la informació: 15% Actitud: tolerància, respecte, reconeixement, interès, participació i gust pel treball: 10%
Elecció d'activitats per a atendre la inclusió	Instruments d'avaluació previstos	
Suport educatiu: Altes capacitats: Dificultats d'aprenentatge: Atenció a la diversitat:	Taules de valoració: comentari de text, debat, reflexió escrita, i participació a l'aula	

SEQÜÈNCIA 6: FILOSOFIA MORAL: L'ÈTICA

SEQÜÈNCIES SABERS BÀSICS	SITUACIONS D'APRENTATGE PREVISTES	ACTIVITATS D'APRENTATGE EN EL LLIBRE DE TEXT	CAPACITATS AVALUADES	CRITERIS D'AVALUACIÓ
1. PER QUÈ SOM MORALS? Què és la moral? Valors i normes Què és l'ètica? La deliberació moral El desenvolupament moral de l'ésser humà 2. SOM LLIURES? QUÈ ÉS LA LLIBERTAT? El problema del determinisme D'on procedeix la consciència moral? 3. COM JUSTIFIQUEM ELS ACTES MORALS? TIPUS D'ÈTIQUES Ètiques teleològiques Ètiques deontològiques Ètiques comunicatives o procedimentals	1) Per què som morals?	Activitats prèvies: respondre a qüestions referides a text proposat (individual o en grup, oralment o per escrit)	Comprensió, crítica, traure conclusions, anàlisi, treball en equip, reconeixement de valors ètics i socials	1.1, 1.2, 1.3, 3.1
	2) Som lliures?	Audició d'un programa especial sobre l'eutanasia relatat pel propi protagonista que ens deixa el seu testimoni vital	Reconeixement de valors ètics i socials	1.1, 1.2, 5.1, 5.2, 5.3, 6.1
	3) Com justificar les nostres accions morals?	Comentaris de text	Síntesi, anàlisi, comprensió, cohesió i coherència, traure conclusions, crítica, producció pròpia	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 3.3, 5.1, 5.2,
	4) Qualsevol acció pot ser correcta?			
	5) Per què ens importen les ètiques aplicades hui?	Activitat de reflexió: respondre a qüestions, relacionar i interpretar	Comprensió, anàlisi, traure conclusions	1.3, 3.2, 5.1, 5.2
		Treball d'equip: creació de poema o rap	Comprensió, cohesió i coherència, crítica, producció pròpia, selecció,	1.3, 4.2, 4.4, 6.3, 7.1, 8.1

4. EL PROBLEMA DEL RELATIVISME MORAL 5. ÈTIQUES APLICADES La pobresa: un problema eticoeconòmic greu Una reflexió ètica sobre la guerra Ètica ambiental o ecoètica Ètica aplicada i drets humans L'ètica de la cura Els drets dels animals			creació, reconeixement de valors ètics i socials,	
		Dilemes morals	Comprensió, identificació de problemes, capacitat d'avaluar, negociació, diàleg, producció pròpia, reconeixement de valors ètics i socials	2.2, 3.3, 4.1 4.2, 6.1, 5.1 5.2, 5.3,
		Treballs de recerca	Selecció, crítica, comprensió, reconeixement de valors ètics i socials	1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 6.1, 7.1,
		Pel·lícula triada entre tota la classe amb algun dilema moral: La decisión de Sophie, La caja de música, La decisión de Anne....	Participació, treball en equip, valors ètics i socials.	1.1, 1.2, 1.3, 3.1, 3.2, 4.1, 6.1, 7.1, 8.1

Temporització	Espais, materials i recursos	Criteris de qualificació
3a avaluació 15 de març – 25 d'abril 11 sessions	Espais: aula, aula d'informàtica, biblioteca, espais lliures Materials: llibre de text, ordinadors o tauletes, projector d'aula	Sabers bàsics: proves escrites/activitats individuals: 50% Habilitats o destreses: treballs d'equip,

Elecció d'activitats per a atendre la inclusió	Instruments d'avaluació previstos	
Suport educatiu: Altes capacitats: Dificultats d'aprenentatge: Atenció a la diversitat:	Taules de valoració: comentari de text, debat, reflexió escrita, i participació a l'aula	capacitat de diàleg, argumentació, resiliència, ús de la informació: 25% Actitud: tolerància, respecte, reconeixement, interès, participació i gust pel treball: 25%

SEQÜÈNCIA 7: FILOSOFIA POLÍTICA

SEQÜÈNCIES SABERS BÀSICS	SITUACIONS D'APRENTATGE PREVISTES	ACTIVITATS D'APRENTATGE EN EL LLIBRE DE TEXT	CAPACITATS AVALUADES	CRITERIS D'AVUACIÓ
1. LA VIDA EN COMÚ 2. LA JUSTÍCIA La justícia com a igualtat La justícia com a respecte a la llei La desobediència civil Rawls o la justícia social	1) Per què volem la justícia? 2) Ací qui mana i per què? 3) Com podem	Activitats prèvies: discussió oral en classe. Participació espontània Activitats prèvies: respondre a qüestions referides a textos proposats (individual o en grup, oralment o per escrit)	Comprensió, traure conclusions, anàlisi, reconeixement de valors socials Comprensió, crítica, traure conclusions, anàlisi, treball en equip, reconeixement de valors ètics i socials	1.3, 3.1, 5.1, 6.1, 6.2 1.1, 1.2, 1.3, 3.1, 5.1, 6.1, 6.2

Poder polític i Estat	justificar que hi	Activitats amb article enllaçat,	Comprensió, traure conclusions	1.1, 1.2, 5.1
El fi de l'Estat	haja poder polític?	document audiovisual o recurs	anàlisi, crítica, producció	5.2, 5.3, 6.1
4. FONAMENTS FILOSÒFICS DEL PODER		sonor relacionat per a la reflexió	pròpia, reconeixement de	6.2, 6.3
POLÍTIC	4) Democràcia: e	oral o per escrit, individual, en grup	valors ètics i socials	
Fonamentar l'Estat	millor dels mons	o a l'au		
Legal i legítim	possibles?	Comentaris de text sobre la lectura	Síntesi, anàlisi, comprensió	1.1, 1.2, 1.3
Discursos per a fonamentar un	5) Per què ens	d'Utopia de Tomas Moro.	cohesió i coherència, traure	2.1, 2.2, 2.3
Estat	ajuden les utopies?		conclusions, crítica, producció	3.2, 3.3, 5.1
El discurs sobrenatural			pròpia, reconeixement de valors	5.2, 6.1, 6.2.
El discurs naturalista	6) Per què una		ètics i socials	
El cas Hobbes	filosofia feminista?	Treballs d'equip: recerca i exposició	Participació, diàleg, resiliència,	1.3, 2.1, 2.2
El discurs contractualista			reconeixement de valors ètics i	2.3, 3.1, 3.2
5. LA DEMOCRÀCIA			socials, selecció	6.2, 6.3
Què és la democràcia?		Treball de creació i aplicació dels	Participació, reconeixement de	6.3, 4.4, 5.3,
Els adjectius de la democràcia:		sabers (dibuix de vinyetes, redactar	valors estètics, socials i ètics,	6.1, 7.1
participativa / representativa		notícies)	resiliència, traure conclusions	
Democràcia i bon govern				
Etocràcia		Treballs de reflexió oral i/escrita	Selecció, crítica, comprensió,	
6. LA UTOPIA			reconeixement de valors ètics	
Tipus d'utopia			socials	
Estat i globalització		Recerca i exposició per grups sobre	Reflexió, aplicació de sabers	4.1, 4.2, 4.3,
7. FEMINISME		els feminismes	Participació, treball equip,	7.1, 7.2, 7.3
Per què una filosofia feminista?			selecció, reconeixement de	8.1
			valors estètics	

El naixement del feminisme Il·lustració i feminisme				
--	--	--	--	--

Temporització	Espais, materials i recursos	Criteris de qualificació
3a avaluació 26 d'abril – 17 de maig 10 sessions	Espais: aula, aula d'informàtica, espais lliures, biblioteca Materials: llibre de text, ordinadors o tauletes, projector d'aula	Sabers bàsics: proves escrites/activitats individuals: 50% Habilitats o destreses: treballs d'equip, capacitat de diàleg, argumentació, resiliència, ús de la informació: 25%
Elecció d'activitats per a atendre la inclusió	Instruments d'avaluació previstos	
Suport educatiu: Altes capacitats: Dificultats d'aprenentatge: Atenció a la diversitat:	Taules de valoració: comentari de text, debat, reflexió escrita, i participació a l'aula	Actitud: tolerància, respecte, reconeixement, interès, participació i gust pel treball: 25%